

Σάν τὰ ταχτοποιήσε ὅλη, ὕστερ' ἀπὸ ἕνα μῆνα ἀ-
λίεργο δουλιὰ, σάν κανόνισε τὶς δουλιές του ὀλοτέλα,
κάθισε κ' ἔγραψε ἕνα γράμμα γιομάτὸ πόνο κι ἀγά-
τη πρὸς τὴν Εὐαίτη, πού τῆς ξηγοῦσε σ' αὐτὸ τὸ
χαραχτήρα του, πού τῆς ζητοῦσε συχώρεση γιὰ ὅ,τι
ἀθελά του τῆς ἔφταιξε κ' αὐτὴ πού τῆς δήλωνε στὸ τέ-
λος τὴν ἀλλόγητη ἀπόφασή πού πήρε, νὰ δώσει ἕνα
τέλος σ' αὐτὴ τὴν ἀβάσταχτη πιά ζωὴ. Κ' ἕνα πρωτὶ,
σηκώθηκε πρὶν ἀκόμα κ' ἀλά κ' ἀλά ξημερώσει, σαγυρί-
στηκε ἀθύρθη, πήρε τὸ ραβδί του, καὶ φορτωμένος,
ὅπως ὁ Αἰνείας, τοὺς ἐφέστιους θεοὺς του, τὸ Μ. Ὀνα-
μὴ καὶ τὸν Κανελὴ ἔφυγε γιὰ πάντα.

Πῆρε τὸ δρόμο τοῦ Τοῖστού κι αὐτὸς. Τράβηξε
πρὸς τὶς ἀπέραντες στέπες τῆς ἀνθρωπότητας.

Ἀπὸ κείνο τὸ προπνὸ ὁ Θέμης Βαρνάς, γιὰ τὸ πάλ-
τι του κ' αὐτὴν τὴν τύχη του, εἶπ' ἄν πεθαμένος. Θεὸς
σχωρὸς' τονε. Σὲ σαράντζ μέρη τοῦ θρόνασε καὶ τὰ
κόλλυβά του...

Τελιώνει τὸ πρῶτο μέρος

ΣΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

(Χαρισμένο στον κ. Σωμάκο)

Γλυκὸ ἀνοιξιάντικο πρωτὶ γεμάτο ἀέρα καὶ φῶς.

Μιά σύμμητη μυρουδιά ἀπὸ κρέμα, ρόδα, κι ἀγιό-
κλημα περνοῦσε τὰ κἀγκελα πού πηραθυροῦ κ' ἀπὸ πλημ-
μύριζε τ' ἀχαρο δομάτιο τοῦ γραφείου.

Σ' ἕνα καρδιένιο τραπέζι, δ' ἔπλε στ' ἀνοιχτὸ παρῶ-
θυρο, ἕνας νέος ὑπάλληλος, παιδί ἀκόμα, μὲ πρόσω-
πο ὄχρὸ καὶ μάτια σκεφτικά, ἔσκυθε πάνω ἀπὸ ἕνα
μεγάλον βιβλίον κ' ἔγραφε... Δὲν ἔβλεπε, παρὰ τὸ
ρυθμικὸ κίνημα τοῦ χειροῦ καὶ τ' ἄλαφρὸ γλιστρημα
τῆς πέννης στὸ χαρτί. Τὸ πρόσωπο ἐκεῖνο, τὸ ἀσυγκί-
νητο, τ' ἀνέκφραστο, δὲν ἔδειχνε τίποτα, κανένα αἰ-
σθημα, καὶ τὰ μάτια ἔμεναν ἀπλόγη κι ἀτάραχα σὰ
βυθισμένα σὲ κάποια ἐσωτερικὴ σκέψη...

Γιὰ μιὰ στιγμή στόμάτησε ἀπόφραζ τὸ γράμμα κ'
ἔρηξε ἕνα βλέμμα στ' ἀπέναντι γραφεῖο. Σ' ἕνα ἴδιο
τραπέζι κάποιος κύριος, ἡλικιωμένος μὲ μαλλιά ψιχρά,
μὲ μεγάλη γυαλιά καὶ πρόσωπο κωρινιασμένο καὶ ζα-
ρωμένο, ἔγραφε νευρικά... Στ' ἀντίκρουμά του ἔ-
να αἰσθημα ἀρδέας πλημμύρισε τὴν ψυχὴ τοῦ παιδιοῦ
κ' ἔπετοξέ μ' ἀποστροφή τὴν πέννα.

Σάν μ' ἀνακούφιση γύρισε τὰ μάτια του ἔξω κ' ἡ
εἰκόνα ποῦχε δεῖ τόσες φορὲς παρουσιάστηκε πάλι
πρὸστά του: Μιά πρόσση ἰσπιτιοῦ, ἡ γωνιά τοῦ κή-
που, ποῦστελενε ὅλες ἐκεῖνες τὶς ἐβδομίδες, τ' ἀγιόκλη-
ρὰ κ' ἀγκυλίαιζε τὸ μπαζόνι, λίγη τριαντάφυλλὰ κατὰ
κίχνα... καὶ στὸ βάθος ὁ οὐρανὸς, γαλῆνός, φροτο-
πλημμύριστος. Τίποτ' ἄλλο...

Πόσες φορὲς τὴν εἶχε δεῖ τὴν ἴδιαν αὐτὴν εἰκόνα...
ἀπειρες! Μὰ σήμεροτὸ φάνηκε σάν πὸ φωτισμένη
κ' «τὴ ὁμορφὴ μέρα!» σκέφτηκε, ἐνῶ ἀκκοιμποῦσε
τὸ κροῖο χέρι στὸ μέτωπό του πού φλόγιζε.

Ἄσυναίσθητὸ ἡ θύμησι τὸν ἔφερε μερικὰ χρόνια
πίσω, στὸν κωρὸ πού πήρηνε ἀκόμα σκολειό. Μὲ τὴ

λαχάρα τὴν περίμενε, τότε, αὐτὴν τὴν ἐποχὴ, πού
θα τὸν ἄφηνε λεύτερο νὰ ξεκουραστῆ ἀπὸ τοὺς κό-
πους τοῦ χειμῶνα! Μὲ τί χαρὰ περίμενε τὴ στιγμὴ,
πού θαῖφηνε τὴ μουχλὴ τάξη γιὰ νὰ ζήσει στὸν ἀέρα,
στὸ φῶς, στὴ ζωὴ...

Τώρα δὲ αὐτὰ εἶταν πολὺ μακριὰ.

Ἄθελά του θυμῆθηκε τὴν τελευταῖαν χρονιά τοῦ
σκολειοῦ. Ἀπὸ τότε εἶχε ἀρχίσει ἡ δυστυχία του, τὸ
θυμῆθ' κ' ἀλά. Ἐκεῖνο τὸ χρόνο τὸ τέλειωμα δὲν
τοῦφερε καὶ τόση χαρὰ. Ἄρχισε νὰ θολώνει τὴν εὐ-
τυχία του ἡ σκέψη τοῦ «αὐριο».

Θὰ μπορούσε νὰ ἐξακολοθῆσει τὶς σπουδὲς τοῦ
τόσο πολὺ τὸ ποθοῦσε; Θὰ μπορούσε νὰ ἐκανοποιήσῃ
τὴ φροτιὰ πού τὸν ἔκαιγε; — Ἐἴξαιρε πὼς τὰ μέσα
τοῦλειπαν κι ὅμως ἔλειπε πάντ'α. Εἶταν κατὴν ἐποχὴ
πού πιστεύει κ' ἀκόμα στὰ ὄνειρα σὸν ἑαυ-
μάτου. Εἶχε μπροστά του τρεῖς μῆνες — τρεῖς αἰῶνες
γιὰ τὴ νόση πού περιμένει κ' ἐλπίζει. Κάτι θὰ γίνον-
τανε στὸ διάστημα αὐτό. Εἶχε βαθεῖα πεποίθησι μέ-
σα του, πὼς ἔτσι δὲ θάμενε... Οἱ μέρη ὅμως περ-
νοῦσαν χωρὶς τὸ θάμα νὰ φάναται. Ἄρχισε ν' ἀπει-
πίζεται... Κι ἀξαφνὰ ἐπιταχτικὴ ἀνάγκη νὰ ἐργαστῆ
γιὰ νὰ ζήσει, γιὰ νὰ κερδίσει τὸ ψομὶ του. Πῆγε ὑ-
πάλληλος. Πούλησε ὅλη τὴ δύναμη τῆς ψυχῆς καὶ
τοῦ νοῦ του γιὰ ἕνα κομμάτι ψομὶ. Μήπως γιὰτὶ ἄλ-
λο ἐργαζότανε τόσον κωρὸ τὴν ὥρα; Γιὰ ἕνα ξερο-
κόμματο, πού δὲν ἔδωαινε οὔτε κείνο, γιὰτὶ εἶταν μόν-
νος αὐτός, δὲν εἶχε προστάτες, καὶ οἱ ἀνώτεροί του
δὲν εἶπ' ἄνθρωποι πού νὰ ἐχτημῆσουν τὴ δουλειά του.

Αὐτὴ εἶταν ἡ θέσι του. ἰσπιτικὴ, ἀληθινὰ, κι ἀ-
πελπιστικὴ, πού τὸν τρέλανε... Κ' ἡ ἐνεργητικότη-
τά του, ἡ θέλησή του; Χαμένες, σαλαβομένες γιὰ
πάντ'α στοὺς τέσσερες τοίχους ἐνὸς γραφείου, μιὰς
φυλακῆς.

Ἐνῶ ἄλλοι παλιὰ του φίλοι, σηκωθητές του, ζοῦ-
σαν ἀνετα ἡ σπουδαῖαν τὴν ὥρα. Κι ὅμως, τὸξαιρε κ' ἀλά
πὼς οὔτε τὴ φυσικὴ του ἐξυτηνάδα οὔτε τὴ θέλησή
του εἶχαν. Γιὰτὶ λοιπὸν αὐτὴ ἡ διαφορά; Γιὰτὶ εἶταν
πλούσιοι, κ' εἶτανε φτωχός...

Μίσος ἐνίσωσε νὰ ξυπνάει μέσα του γιὰ τοὺς ἄλ-
λους...

Ἐνα λελέκι ἐρχόταν ἀπὸ πέρα πετώντας. Τὸ πα-
ρακολούθησε ἀσυνείδητ'α. Στάθηκε μὲ τὸ ἕνα πόδι
στὴ στέγη τοῦ ἀντικρινοῦ σπιτιοῦ, ἔφερε διὰ τρεῖς
στροφές κ' ἀλά ξαναπέταξε πάλι. Τὸ κοίταξε μὲ βλέμ-
ματα ζήλειας ὅσοι πού χάθηκε πίσω ἀπὸ τὶς σκεπές.

— Γιὰτὶ νὰ μὴν εἶναι κι αὐτὸς σάν τὸ πονεὶ τὸ
λεύτερο, στὸν ἀέρα, στὸ φῶς, στὴ ζωὴ;

Μιὰ νοστέλγια σὰ δάμα κ' ἐμύρισε στὴν ἀκρὴ τῶν
ματιῶν του.

Ἐνας θόρυθος γύλλων πού στρέφονταν τὸν ἔκαιε
νὰ τινχτεῖ ἀπὸ τὸν κωρο. Γύρισε κ' εἶδε τὰ μάτια τοῦ
ἀρχιλογοστοῦ νὰ κωρῶνοντ'α πάνω του αἰσθηρὰ,
μ' ἕναν τόνον ἐπίπληξης. Κοκκίνησε, σὰ νὰ εἶχε πι-
στεῖ σ' ἔγκλημα. Σανατῆρε τὴν πέννα καὶ ἀύθοντας
πάλι στὸ βιβλίον, μισοστῆλεξε π' ὄχι ἀπὸ τὰ σφριγιμέντ'
δόντια του «Ζωὴ... Σκλαβιά...»

Ὁ ἦλιος ὅμως ἔλαμπε ἀκόμα ἔξω, ὀλόχρυσος, κι ὁ
σῆμαρὸς γελοῦσε σὲ μικρὰ ὀλοκάδαγα γαλάζια κου-
τάκια, ἀνάμεσ' ἀπὸ τὰ σιδερά του παραθυροῦ...

ΑΓΓΕΛΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΕΜΟΣ